

Gents Centrum voor het Afrikaans en de Studie van Zuid-Afrika

Jaarverslag 2020

Onderwijs

In het academiejaar 2020-2021 (eerste semester: september-december 2020) zijn de opleidingsonderdelen Afrikaans: taal- en letterkunde (BA3, titularis: Y. T'Sjoen) en Talen en Literaturen van Zuid-Afrika (MA, titularis: T. Colleman) aangeboden. Dankzij een tussenkomst van de vakgroep Letterkunde is Dr. Martina Vitackova dit academiejaar aangesteld als 10% gastdocent; zij heeft taalverwerving Afrikaans gedoceerd in het Ba3-vak (drie colleges) en presenteerde twee gastcolleges voor de masterstudenten.

Voor de organisatie van de letterkundige component van het mastervak konden we een beroep doen op Dr. Marni Bonthuys (UWK), die net als Martina twee online gastcolleges voor haar rekening nam.

De onderwijsaanstelling van Martina is een compensatie voor het feit dat we dit academiejaar de leerstoelbekleder Zuid-Afrika: talen, literaturen, cultuur en maatschappij niet konden verwelkomen. De adviesraad van de leerstoel en de faculteit Letteren en Wijsbegeerte hebben de voordracht van Prof Quentin Williams (UWK) goedgekeurd. De vierde leerstoelhouder zal volgend academiejaar 2021-2022 in Gent (taalkundige) colleges aanbieden.

Vanwege de inperking door de pandemie en het veiligheidsprotocol van de UGent is in het eerste semester geen uitstap georganiseerd naar het Zuid-Afrikahuis (Amsterdam). Internationalisation@Home (opleidingscommissie Taal- en Letterkunde) had een budget voorzien voor deze jaarlijkse extra-curriculaire activiteit voor studenten.

Onderzoek

Het geplande colloquium in Amsterdam, in samenwerking met Prof Margriet van der Waal, is met een jaar uitgesteld. In oktober 2020 zouden kort na elkaar twee taalkundige symposia plaatsvinden waarbij het Gents centrum nauw betrokken was, nl. eerst de derde editie van de Afrikaans Grammar workshop, in Amsterdam, en de week nadien de eerste editie van de Zurich Workshop on Afrikaans Linguistics – beide evenementen moesten om de bekende redenen worden uitgesteld en zullen normaal gezien in het najaar van 2021 plaatsvinden.

Het geplande onderzoekverblijf van Dr. Alwyn Roux, als deel van het VisionKeepers-programma van Unisa, is met een jaar uitgesteld. Intussen zijn de fundamenten gelegd voor het digitaal onderzoekportaal SAMESPRAAK (opgericht door dr. Alwyn Roux (Unisa), onder meer in samenwerking met het GAZ). Met collega Roux zijn in 2020 de voorbereidingen getroffen voor een speciaal themanummer van *Tydskrif vir Nederlands en Afrikaans* over het dicht- en vertaalwerk van Daniel Hugo (2021).

Nieuw onderzoek is het afgelopen jaar gepresenteerd in peer reviewed (geaccrediteerde) tijdschriften. *TN&A* heeft een nummer samengesteld met artikelen op basis van referaten tijdens het colloquium in Gent (oktober 2019). Alwyn Roux en Yves T'Sjoen leverden een bijdrage over het VisionKeepers-project over Breyten Breytenbach "om Afrika te verbeel" en Martina Vitackova leverde een bijdrage over overlevingsstrategieën van zwarte vrouwelijke karakters in het werk van Chika Unigwe (*TN&A*, 26.2). Op LitNet worden geregeld aanzetten gepresenteerd van nieuw letterkundig onderzoek. Verder zijn

Martina Vitackova en Yves T'Sjoen betrokken bij *Stilet* (ALV) en leverden ze bijdragen voor het huldenummer Joan Hambidge. Martina leverde daarnaast ook bijdragen aan het themanummer over Antjie Krog (*Stilet* 30.3) en het Unlaagering themanummer (*Stilet*, in druk). Op dit moment bereidt Martina een themanummer van *Stilet* voor over populaire romantische fictie in het Afrikaans (te verschijnen in 2021). Over de werking van het GAZ verschijnt namens het bestuur een bijdrage op *Stilet*.

Wat taalkundig onderzoek betreft, is er een interessant nieuw samenwerkingsinitiatief: het LaPASC-project ('Language in a Post-apartheid South African city') geleid door Ian Bekker (NWU) en Andries Coetzee (University of Michigan), dat gericht is op de compilatie en taalkundige analyse van een etnisch gedifferentieerd corpus informeel hedendaags gesproken Afrikaans en waaraan Timothy Coleman meewerkt namens het GAZ.

Op 27 november organiseerde het GAZ een onderzoekforum: collega's in de faculteit presenteerden hun onderzoek met betrekking tot Zuid-Afrika. Na Dr. Marni Bonthuys, Dr. Rafaël de Buyst, Prof. Christel Stalpaert en Dr. Martina Vitackova was het nu de beurt aan Prof. Michael Meeuwis (vakgroep Talen en Culturen). In een interessante uiteenzetting heeft collega Meeuwis drie onderzoeklijnen m.b.t. Zuid-Afrika toegelicht. Aansluitend had een korte bestuursvergadering plaats van de onderzoeksgroep in aanwezigheid van facultaire collega's. Het verslag is openbaar.

Bestuursvergadering 27 november 2020 (10u-11.40u)

Aanwezig: Inge Brinkman, Timothy Coleman, Rafael de Buyst, Michel de Dobbeleer, Michael Meeuwis, Désirée Schyns, Yves T'Sjoen, Annelies Verdoolaege en Martina Vitackova.

- onderzoekuiteenzetting Prof Michael Meeuwis (T&C)
- toelichting bij de volgende punten
  - a. aanstelling Prof Quentin Williams (UWK) als vierde leerstoelbekleder Zuid-Afrika (eerste semester AJ 2021-2022); WIR Antjie Krog uitgesteld tot oktober/november 2021. Martina Vitackova AJ 2020-2021 aangesteld als gastdocent Afrikaans (met dank aan vakgroep Letterkunde); onbezoldigd postdoctoraal onderzoeker: Marni Bonthuys (UWK);
  - b. fondsenwerving voor tweede termijn leerstoel (vijf jaar vanaf AJ 2023-2024). Dank aan de subsidiënten die voor dit boekjaar een toelage hebben gedoneerd;
  - c. oproep Universiteitsfonds (voor leerstoelen): jaarlijks rapport werking en activiteiten;
  - d. GAP: oproep kort onderzoeksverblijf aan de UGent. Uitnodiging Natan de Coster (Politieke en Sociale Wetenschappen);
  - e. contact met vakgroep Wijsbegeerte en Moraalwetenschap (toetreding tot facultair ledenbestand);

Webinar op 16 december 2020 (13u-15u): zie e-flyer.

Voor het eerst organiseerde de onderzoeksgroep een webinar. Op 16 december presenteerden drie collega's (Bonthuys, T'Sjoen & Vitackova) een onderzoeklijn in gesprek met Zuid-Afrikaanse collega's.

Activiteiten

De omstandigheden lieten niet toe dat we bijeenkomsten van de Leeskring Afrikaanse literatuur organiseerden. Ook de aanstelling van Antjie Krog, eerste Gentse writer in residence, is in overleg met het universiteitsbestuur en de schrijfster uitgesteld tot oktober-november 2021.

Het Gents Afrika Platform zag zich genoodzaakt de Mandelalezing uit te stellen. Het GAP verspreidde een oproep voor onderzoekers in Afrika die een onderzoekverblijf van twee maanden in Gent konden aanvragen. Ook Zuid-Afrikaanse onderzoekers hebben een dossier ingediend. De aanvragen van Earl Basson (taalkunde, Cape Peninsula University of Technology; promotor T. Coleman), Bibi Burger (Universiteit Pretoria; promotor Y. T'Sjoen) en Ilse de Korte (Noordwes Universiteit; promotor M. Vitackova) (letterkunde) werden gehonoreerd en we kijken ernaar uit deze drie collega's in 2021 een paar maanden te gast te hebben.

Dankzij Martina worden op de FB-pagina van het GAZ vrijwel iedere dag berichten gepost. De pagina is druk bezocht.

Verder is het GAZ betrokken bij Samespraak, een internationaal digitaal forum georganiseerd door Dr. Alwyn Roux (Unisa) voor taal- en letterkundige onderzoekers die zich toeleggen op het grensverkeer tussen Afrikaans en Nederlands. Vanaf januari 2021 wordt het online platform gestart. Over het project is een bijdrage gepubliceerd in *Neerlandia* 2020-3.

Op 10 september had de online boekpresentatie plaats van Daniel Hugo's vertaling van *Het verdriet van België*. Op voorstel van en met de steun van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in zuidelijk Afrika (Pretoria), met name Dr. Geraldine Rymenants, Literatuur Vlaanderen, SASNEV en Protea Boekhuis en dankzij de technische ondersteuning van Hear My Voice, mochten Alwyn Roux en Yves T'Sjoen een gesprek voeren met de vertaler en de Vlaamse auteur Saskia de Coster. Naar verluidt is de presentatie meer dan 5000 keer bekeken (informatie Nicol Stassen). De geplande seminars naar aanleiding van de Afrikaanse vertaling van Hugo Claus' roman (NWU en Unisa, i.s.m. Alwyn Roux en de collega's) en het colloquium (nocturne, in samenwerking met Désirée Schyns en Anneleen Spiessens, TRACE & vakgroep Vertalen, Tolken en Communicatie) in de Koninklijke Academie voor Nederlandse taal en letteren (Gent) zijn uitgesteld tot mei 2021.

Martina Vitackova ging op 5 november met Dr. Tycho Maas (Universiteit van Amsterdam) in gesprek op het Elsa Joubert-colloquium georganiseerd door het Zuid-Afrikahuis.

Op 27 november mocht Yves T'Sjoen een online hulde uitspreken voor Daniel Hugo tijdens Tuin van Digtters in het Breytenbachsentrum (Wellington). De opname is beschikbaar op de FB-pagina van het Breytenbachsentrum.

Intussen zijn vorderingen gemaakt wat betreft de oprichting van de Leerstoel Nederlands – *meertalige context en culturele diversiteit*. Het GAZ en Prof Margriet van der Waal (leerstoel in Amsterdam) zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling van het initiatief. Het GAZ is hierover (sinds september 2018) in gesprek met Zuid-Afrikaanse, Nederlandse en Vlaamse universiteiten, SAVN en SASNEV, de Taalunie en de Afrikaanse Taalraad.